

Annelies Kanis (l), Stichting Kinderpostzegels, hoofd Projecten en Programma's en Gerlien van Dalen(r), directeur Stichting Lezen

Project 'Lezen is Leuk'

Wat is het project 'Lezen is leuk'*

'Lezen is leuk' is het project dat Stichting Lezen heeft ingediend bij Stichting Kinderpostzegels met als doel de taalontwikkeling van kinderen in krimpregio's in Nederland te stimuleren. Dit gebeurt door gericht in te zetten op leesbevordering en kinderen een rijke leesomgeving te bieden. Want op veel basisscholen is de leesomgeving onvoldoende; de aanwezige boeken zijn vaak sterk verouderd en sluiten niet aan bij de belevingswereld van kinderen. De Bibliotheek en de basisschool kunnen dus veel baat hebben bij samenwerking en samen werken aan het versterken van de leesvaardigheid van kinderen. Het dragende kader voor 'Lezen is leuk' is de Bibliotheek op school (po).

Stichting Kinderpostzegels Nederland is een kinderpulporganisatie met als motto: 'voor kinderen door kinderen'. De jaarlijkse Kinderpostzegelactie is hiervan het sprekende voorbeeld en vormt het visitekaartje van de organisatie. Kinderen helpen met de actie andere

kinderen. Met de opbrengst steunt Kinderpostzegels wereldwijd projecten waarin de bescherming en ontwikkeling van kinderen centraal staan. 'Lezen is leuk' is één van de projecten die Stichting Kinderpostzegels actief ondersteunt.

Voor wie is 'Lezen is leuk' bedoeld

Het project richt zich op de ondersteuning van circa 100 scholen in krimpgebieden¹ in Nederland. Er zijn (top)krimpgebieden in Noord-Oost Groningen, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen. Voor andere gebieden² is er momenteel nog geen sprake van forse krimp, maar dient deze zich op korte termijn wel aan. Dit zijn de zogenaamde anticipeergebieden. Voor de actie komen in beginsel 60 scholen (3 x 20) in de topkrimpgebieden in Noord-Oost Groningen, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen in aanmerking en 40 scholen in de anticipeergebieden. Scholen die actief meedoen aan de landelijke Kinderpostzegelactie³ genieten de voorkeur.

¹ Eemsdelta, Oost-Groningen, De Marne, Parkstad Limburg, Maastricht, Mergelland, Westelijke Mijnstreek en Zeeuws-Vlaanderen

² West-Brabant, Twente, Noord-Limburg, Achterhoek, Midden-Limburg, Oost-Drenthe, Kop van Noord Holland, Voorne Putten, Alblasserwaard, Vijfheerenland, Noord-Oost Friesland, Rijnstreek, Hoekse Waard, Noord-West Friesland, Krimpenerwaard, Goeree Overflakkee en Schouwen Duiveland.

³ Overzicht deelnemende scholen naar postcode is bekend bij Stichting Kinderpostzegels.

* De naam 'Lezen is Leuk' is een geregistreerd merk van uitgeverij Kluitman en verwijst naar een serie eerste leesboekjes, zie <http://www.kluitman.nl/shop/titels/lezen-is-leuk/>.

Waaruit bestaat 'Lezen is leuk'

Per school stelt Stichting Kinderpostzegels een bedrag beschikbaar van € 4.500. Dit bedrag bestaat uit:

- Nieuwe Bibliotheekboeken: € 2.500. Dit zijn ongeveer 175 exemplaren.
- Nieuwe kasten voor de leesomgeving: € 1.000. Kast(en) voor promotie van de Bibliotheekcollectie op school (met browserbakken en frontale presentatie van de boeken).
- Boekenbonnen: € 1.000. Afhankelijk van het aantal leerlingen op de school wordt bij grote aantallen alleen aan de hoogste groepen een Boekenbonn verstrekt, bij kleine scholen ontvangen alle leerlingen een Boekenbonn.

Voorwaarden en criteria

Voorwaarden voor deelname aan het project:

- De school is gevestigd in een (top)krimpgebied⁴.
- De school levert (bij voorkeur) een actieve bijdrage aan de Kinderpostzegelactie.
- De school voert de aanpak de Bibliotheek *op school* in en legt een langjarige samenwerking voor de Bibliotheek *op school* met de Bibliotheek contractueel vast.
- Voor het 'verzilveren' van de Boekenbonnen werken scholen samen met de plaatselijke boekhandel. Is er geen boekhandel of wil de plaatselijke boekhandel niet meedoen dan wordt gezocht naar de dichtstbijzijnde boekhandel die wil participeren.

Criteria voor de keuze van scholen:

- De school heeft een samenwerkingsrelatie met de Bibliotheek.
- De school is bij voorkeur gevestigd in een gemeente waar nog niet de aanpak de Bibliotheek *op school* gerealiseerd is.

- De school bevindt zich een gemeente waar, als gevolg van bezuinigingen, geen Bibliotheek (meer) aanwezig is. De aanpak de Bibliotheek *op school* is het alternatief voor een rijke leesomgeving voor kinderen.
- De school is kansrijk, dat wil zeggen niet te klein, er doen zich mogelijkheden voor als gevolg van scholen die samengaan, de Bibliotheek *op school* dient als voorbeeld voor andere scholen.

Procedure aanvragen

- Stichting Lezen bepaalt het aantal scholen dat binnen een (top)krimpgebied in aanmerking komt voor de actie.
- De (landelijke) projectcoördinator neemt contact op met de PSO over de mogelijkheden van 'Lezen is leuk'.
- De PSO licht de Bibliotheek in het betreffende (top)krimpgebied in en geeft voorlichting over de actie, de werkwijze, de afspraken tussen de Bibliotheek en de PSO, de afspraken tussen de Bibliotheek en de school en de wijze waarop de aanvraag en de verantwoording geregeld is.
- Stichting Kinderpostzegels levert, via de (landelijke) projectcoördinator, op postcode een lijst van scholen die binnen het (top)krimpgebied actief meewerken aan de Kinderpostzegelactie.
- De namen van de scholen die in principe mee kunnen doen zijn nu bekend.
- De Bibliotheek neemt, op basis van de lijst van Stichting Kinderpostzegels, contact op met de scholen die gaan werken volgens de aanpak de Bibliotheek *op school*. De selectie van scholen die uiteindelijk meedoen wordt afgerond.
- De Bibliotheek sluit met de school een overeenkomst voor de aanpak de Bibliotheek *op school*. In de overeenkomst is het dienstenpakket (zie Dienstenpakket de Bibliotheek *op school*) vastgelegd. Ook een begroting, dan wel een afspraak over het te betalen bedrag per leerling per jaar door de school aan de Bibliotheek, maakt deel van de overeenkomst uit (in de begroting zijn de (initiële en structurele) inspanning van de school en die van de Bibliotheek gekwantificeerd).
- De Bibliotheek en de school maken afspraken met de (lokale) boekhandel over de wijze waarop de 'verzilvering' van de Boekenbonnen door de leerlingen plaatsvindt.
- De (landelijke) projectcoördinator dient namens de PSO/Bibliotheek bij Stichting Lezen de aanvraag in voor het totaal aantal in aanmerking komende scholen. De basis voor de aanvraag is de door de Bibliotheek en de school ondertekende overeenkomst.
- Na accordering van de aanvraag begint de school met de implementatie van de aanpak de Bibliotheek *op school*.

Op basisscholen is vaak geen goede leesomgeving aanwezig, de aanwezige boeken zijn vaak sterk verouderd en sluiten niet aan bij de belevingswereld van kinderen.

⁴ De anticipeergemeenten komen in een later stadium van het project aan bod. Zie hiervoor de paragraaf 'planning'.

Het protocol is er op gericht dat er een duurzame samenwerkingsrelatie gaat ontstaan tussen de boekverkoper, de aan de school verbonden leescoördinator en de leesconsulent van de bibliotheek die de Bibliotheek op school op de betreffende school exploiteert.

Samenwerking met de (plaatselijke) boekhandel

De Koninklijke Boekverkopersbond (KBb) is als belangenhartiger van de boekverkopers zeer enthousiast over het project 'Lezen is leuk' en ondersteunt de samenwerking tussen lokale boekverkopers, betrokken scholen en Bibliotheken in dit project. De KBb is echter niet betrokken bij de keuze van de participerende boekverkoper aan 'Lezen is leuk', dat is voorbehouden aan Stichting Lezen. De afspraken die met de boekverkoper gemaakt worden zijn er op gericht een duurzame samenwerkingsrelatie te laten ontstaan tussen de boekverkoper, de aan de school verbonden leescoördinator en de leesconsulent van de Bibliotheek die de Bibliotheek op school op de betreffende school exploiteert. Op deze manier kunnen boekverkopers ook na afloop van de actie op een goede manier bij de school betrokken blijven en wordt de relatie tussen boekhandel en Bibliotheek versterkt.

Via het geld van de Stichting Kinderpostzegels krijgt ieder kind op een school tot 100 leerlingen een Boekenbon van 10 euro van de boekverkoper. Bij grotere scholen krijgen alleen de hogere groepen een Boekenbon. Per school is namelijk in een budget van maximaal € 1.000 voorzien. De boekverkopers delen allereerst de Boekenbonnen uit in de groepen. Dat laten ze bijvoorbeeld gepaard gaan met een uitnodiging voor een Boekenfeest op de school waar de boekverkoper met een selectie boeken (bij voorkeur boeken met een prijs van rond de 10 euro) zijn opwachting maakt om kinderen en hun ouders een boek voor de Boekenbon te laten kopen. Tijdens zo'n Boekenfeest organiseren boekhandel, Bibliotheek en school gezamenlijk boekgerelateerde activiteiten. Alle ouders worden actief betrokken om op de middag/avond aanwezig te zijn.

De boekverkoper die participeert, stemt er in toe dat uren worden vrijgemaakt om deze actie te begeleiden. De Boekenbon heeft 6,5% marge ter beschikking gesteld. Dit is € 6.500 bij een bestelling van Boekenbonnen met een waarde van € 100.000. Per school komt dit neer op € 65. Dit geld kan additioneel besteed worden. Stichting Lezen geeft er de voorkeur aan dit bedrag ten goede te laten komen aan de ondersteuning van de boekverkoper op het terrein van leesbevordering.

Gezien de lokale situatie ligt het voor de hand dat de Bibliotheek en de boekhandel met elkaar praktische afspraken maken om de actie zo goed mogelijk op plaatselijk niveau te laten verlopen.

Beoogde planning⁵

- Najaar 2013: Voorbereiding project in (top)krimpregio's Eemsdelta, Oost-Groningen en De Marne.
- Vanaf maart 2014: start actie t.b.v. 20 scholen in (top)krimpregio's Eemsdelta, Oost Groningen en De Marne.
- Voorjaar 2014: opening schoolbibliotheek 1e deelnemende school, inclusief landelijke publiciteit.
- Vanaf voorjaar 2014: start actie t.b.v. (2x) 20 scholen in (top)krimpregio's Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen.
- Vanaf najaar 2014: start actie t.b.v. 40 scholen in anticipeergemeenten.
- Juni 2015: afsluiting project 100 deelnemende scholen.

Dienstenpakket de Bibliotheek op school Lezen

- In elke groep wordt minimaal 15 minuten per dag aandacht besteed aan vrij lezen, voorlezen of praten over boeken.

⁵ De planning is afhankelijk van de datum van invoering van de Bibliotheek op school binnen scholen die meedoen aan het project 'Lezen is leuk'.

Bibliotheek en basisschool kunnen veel baat hebben bij samenwerking en samen werken aan het versterken van de leesvaardigheid van kinderen.

4

PROJECT 'LEZEN IS LEUK'

- Gewenst en waar mogelijk vinden (structurele) aanvullende leesbevorderingsactiviteiten plaats, bij voorkeur in een doorgaande leerlijn leesbevordering en/of aansluitend bij landelijke campagnes.

Mediawijsheid

- In de bovenbouw wordt aandacht besteed aan informatievaardigheden via beproefde instructieprogramma's, bij voorkeur in een doorgaande leerlijn.
- Het thema mediawijsheid krijgt meer aandacht in het team en krijgt een vaste plek in het beleidsplan en curriculum.

Collectie

- Elke leerling heeft eenvoudig toegang tot een gevarieerde en actuele collectie.
- De collectie staat op een vaste plek in school, al dan niet aangevuld met collecties die worden geleend in een (mobiel) filiaal in de buurt.
- De collectie is eigendom van- en wordt aangeschaft door de Bibliotheek tenzij de school en de Bibliotheek hier andere afspraken over maken (bijvoorbeeld collectie in eigendom van de school of gecombineerd eigendom van school en Bibliotheek).
- Het aanschaffen van nieuwe titels voor de schoolbibliotheek en het saneren van de collectie vindt plaats op basis van de aanschafcriteria van de Bibliotheek.
- De door de Bibliotheek aangeschafte boeken worden opgenomen in de catalogus van het schoolbibliotheekstelsel.
- Alle leerlingen zijn lid van de Bibliotheek.

- Alle uitleningen worden geregistreerd in het schoolbibliotheekstelsel ten behoeve van de monitoring van het lees- en leengedrag van de leerlingen.

Monitor

- Alle leerkrachten vullen jaarlijks de digitale vragenlijst uit de Monitor de Bibliotheek *op school* in rondom hun leesbevorderende activiteiten in de groep.
- Alle leerlingen van groep 4-8 vullen jaarlijks de digitale vragenlijst uit de Monitor de Bibliotheek *op school* in rondom hun leesattitude en leesfrequentie.
- De Bibliotheek zorgt jaarlijks voor een terugkoppeling van de resultaten.
- Samen met het team leerkrachten worden de resultaten vertaald naar nieuwe activiteiten in het leesplan en de invulling van de Bibliotheek *op school*.

Leesplan

- De leescoördinator van de school legt jaarlijks samen met de leesconsulent van de Bibliotheek alle beleidsmatige, inhoudelijke en organisatorische afspraken vast in het (digitale) leesplan.

Schoolbibliotheekstelsel en digitaal portaal

- Voor het vastleggen van de uitleningen en het monitoren van het lees- en leengedrag van de leerlingen maakt de school gebruik van schoolbibliotheeksoftware voor het beheer van de schoolbibliotheek.
- Leerkrachten en directie maken gebruik van www.debibliotheekopschool.nl voor informatie over de aanpak, het leesplan, de monitor en praktische tools voor het uitvoeren van de activiteiten.

Expertise

- Minimaal één leerkracht is geschoold tot leescoördinator – (bij voorkeur) via de cursus Open Boek van de Bibliotheek – en heeft een nader te bepalen aantal uren in de week/maand om deze taak te verrichten.
- De Bibliotheek stelt deskundige leesconsulenten en mediacoaches ter beschikking voor een nader te bepalen aantal uren per week/maand uitvoeringsondersteuning in de school.

...